

*D. Spisi
Durekovega junčka
V javnost dal Franjo Liceta*

Kaj vem o lastovicah

Lastovice so drobne ptice in letajo po zraku za mušicami. Zato v zraku ne obešamo muholovcev. V šoli pravijo, da prinaša lastovica srečo k hiši. Moj oče pa pravi, da prinaša blato. Jaz bi dal prav očetu.

Lastovice so namreč izučeni zidarji. Pri katerem mojstru so se učile, ne vem. Opeke ne rabijo, ker zidajo vse iz blata. Zadnjič sem jim nastavil nekaj opek, pa je še pogledale niso. Tudi apna ne marajo. Na cesti si nabašejo v kljun blata in ga potem zanesejo pod našo streho. Tam si zidajo svojo hišo, ki ji pravimo gnezdo. Strehe ne delajo. Moj oče pravi, da so lastovice bolj pametne, kakor pa so bili zidarji, ki so zidali našo cerkev.

»Veš, Jurek, kje so ga polomili zidarji in kaj je v cerkvi nepotrebno?« me vpraša nekoč.

»Mežnar,« sem odvrnil, »ker vlačí v cerkvi šolarje za ušesa in za lasel!«

»Kaj še!« pravi oče. »Streha nad prižnico je nepotrebna, ker je itak vsa cerkev pod streho!«

Zelo pameten je moj oče in učen mož.

V šoli sem bil zadnjič vprašan o lastovicah in sem povedal tole:

»Ko imajo naše lastovice mlade, hodi naša mačka zmeraj na streho ter jih gleda. Mogoče bi jih rada portografirala, pa nima arapata. To je črna škatla in tisti, ki portografira, si dene na glavo črno ruto. Zato sem tudi jaz ovil mački črno ruto, da bi lahko portografirala lastovice, a ni hotela. Ucvrla je na skedenj z ruto vred.

Ko se začne jeseni šola, odidejo lastovice na jug. Zato jim ni treba hoditi v šolo. Nekatere lastovice ostanejo čez zimo pri nas. To so vrabci, ki se namžejo s sajami, da so bolj podobni lastovicam, ki so odletele. Tudi vrabci ne hodijo v šolo. Zato bi jim bilo dobro poslati opomin.

Ako se lastovica na potu utruđi, sede na parnik ter se pelje do Trsta. Tam jih čakajo Italijani ter jih spravijo naprej. Največ jih spravijo v želodec, a ne s perjem. Perje imajo za vzglavje. Neki cigan je hotel poskusiti, kako spi gospoda na perju. Pa si je podložil desko, na katero je pribil eno pero. Potem se je ulegel nanj, a ni mogel zaspati. Tako ga je tiščalo! Tedaj skoči cigan pokonci ter zavpije: „Ojejmine, ojejmine! Kako le more spat gospoda na takem kupu perja? Jaz še na enem peresu ne morem!“

Tistega cigana je videl moj oče, ko je iskal poginule prašiče. Takega prašiča poje cigan kakor mačka miš. Potem je sit in gre spat. Ko se naspí, pa gre k rast. Nekoč je tak cigan gledal naše lastovice.

„Kaj pa zijaš, cigan ciganasti?“ ga vpraša oče.

„Zvezde štejem,“ odvrne cigan. Pa ni bilo zvezd, ker je sijalo sonce. Zvečer je štel oče kure, pa sta dve manjkali.

„Gromska potica!“ je vzkliknil oče. „Zdaj vem, kakšne zvezde je štel ciganasti cigan!“

Zdaj imajo naše lastovice mlade. Ko se bodo učile letati, pa jih pridite kaj pogledat! Vem, da vas bo zelo zanimalo. Da pa se ne boste zmotili, kate-
tere so naše, vam povem, da tiste, ki jih bodete našli zvečer pod našo streho. Katerih tam ne bo, tiste niso našel!»

Nekaj o žabah

Žabe niso ptice, ampak spadajo k zemeljskim bitjem. Zemeljsko bitje je lahko žaba. Žaba živi v vodi. Lahko pa živi tudi poleg vode. Mi jih imamo radi v mlaki. Ako žaba brca s kraki, dela elektriko. Taki elektriki pravimo žabja elektrika. Žaba nima perja. Zato ne hodi na letovišče. Pač pa ima žaba spredaj glavo, zadaj pa posušen rep. Če se žaba obrne, ime rep spredaj, glavo pa zadaj.

Ako žabo grize, se vrže na hrbet. Tedaj pride belouška in jo povoha. Ako je žaba pametna, je pri miru in se ne gane. Takrat pride kačji pastir in pove belouški, da je žaba mrtva in da ni užitna. Ako pa žaba skoči, je užitna in belouška jo poje.

Tudi gobe so nekatere užitne, druge pa ne. Najbolj spoznamo gobo po tem, da jo pojemo in se zastрупimo. Če umrjemo, je bila goba neužitna in je drugič ne smemo več jesti. Če pa ostanemo zdravi, lahko gremo še po več takih gob. Visoka gospoda pravi, da so tudi žabe užitne. Žabe sploh niso strupene, ker so vse užitne. Samo regljati ne smejo takrat, ko jih jedo. Ljudje bi namreč mislili, da reglja tisti, ki žabe hrusta. Zato pa žabe zdresirajo tako, da so takrat tiho, ko so na krožniku.

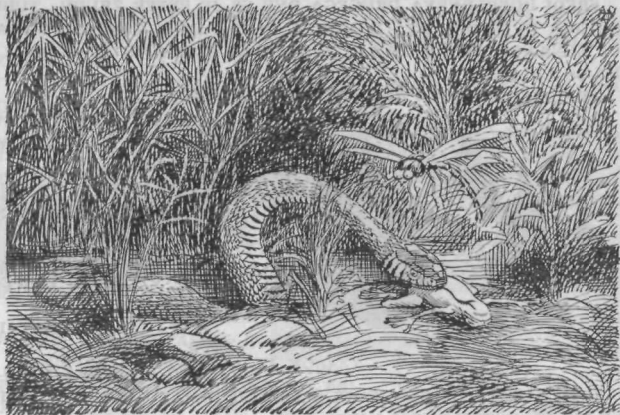
Žaba ne dela gnezda, ampak znese jajca kar v vodo. Kura pa jih znese v gnezdo in jih potem vali. Kura slabo vidi in vali tudi gosja jajca. Tudi mladih gagic še ne pozna. Pač pa pozna gos na stara leta. Žabja jajca pa kura dobro vidi. Zato jih noče valiti in raje reglja. Iz žabjih jajec se izvale piščeta, ki jim pravijo paglavci. Tak paglavec je tudi Zmazkov Dorček. Kajti učitelj mu vedno pravi:

»Halo, Zmazek, presneti paglavec, si bil pa že zopet ti zraven!«

Mladi paglavci še prodajajo platno zadaj. Zmazek ga nima več. Ako se žaba prestraši, skoči v blato in se skrrije. Zmazek pa ne skače v blato, ampak se skrrije pod klop in potem ščiplje Brtoncelja. Brtoncelj je tudi bil že dvakrat paglavec v šoli. Razen nobenega smo bili že vsi paglavci. Zato pa radi skačemo v vodo, če je vroče.

Žabe imajo tudi pevsko društvo in pojejo večinoma brez vstopnine. Zato jih lahko gremo vsi poslušat. Zadnjič sem videl, da jih je poslušal celo gospod učitelj. Žabe krasno pojejo: »Rega, rega, kvak, kvak, kvak!«

Moj oče pravi, da splezajo žabe ob suši na drevo ter prosijo dežja. Če se ulije nagla ploha, priskačejo mlade žabe izpod neba. Jaz sem gledal zadnjič našo mlako na spodnjem koncu, kjer je bila čisto suha in nobene žabe v njej.

Ko pa se je ulil dež, je bilo naenkrat vse polno mladih žabic. Žabica se imenuje tudi ključavnica v drvarnici.

Tudi Kurnikovi Špeli pravijo mlada žabica, ker se silno rada napihuje. O neki žabi pravijo, da je hotela postati vol in se je zato napihovala. Ko se je že precej napihnila, se je razpočila v prazen nič. Tako razpočeno žabo bi jaz zelo rad videl.

Zadnjič sem opazoval vola, ki se je napihoval, a se pri najboljši volji ni mogel razpočiti. Zato je opustil napihovanje in je šel domov pit.

Žabe so tudi imenitne kuharice. V mlaki kuhajo žabjo juho, ki plava na vrhu in je vedno lepo zelena. Ako deneš komu žabo v žep, se tisti, ki ima žep, zelo prestraši.

Zimo žabe prespe. Tako bi rad tudi moj oče. Ko je lani nastopila zima, se je jezil: »Presneto, vam rečem! Zaril se bom v slamo kakor žabe v blato in pridem šele spomladi na svetlo!«

Res je izginil na skedenj. Toda ni vzdržal dolgo. Že drugi dan je bil zunaj. Jezno je gledal. Zraven pa je kričal, da je lačen kakor volk.

Žabe so domostalne živali in so sem pristojne, nekatere pa tja. Kadar se bo katera odselila v drugo občino, bom povedal. To je namreč zelo važno!